

TEKSTILNA ZBIRKA

Zbirka obsega:

1. moško in žensko (pretežno kmečko) nošo
2. vezenine in drugo tekstilno blago za notranjo opremo
3. klekljane in kvačkane čipke
4. južnoslovsanske noše

V skladu z nekdanjimi predstavami o etnološko muzeološko pomembnih predmetih in njim podrejenimi težnjami muzejskih delavcev iz konca 19. stoletja so pomenili različni kosi praviloma slovenske kmečke ženske in moške noše in razna vezena tekstilna oprema s kmetij zraven predmetov ljudske umetnosti osnovni fond tedanje narodopisne zbirke v okviru Narodnega muzeja v Ljubljani.

Zato sodijo predmeti tekstilne zbirke, kot pričajo tudi inventarne knjige,¹ med prve in najstarejše zbirke današnjega Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani.

Med njimi je v zbirki kmečkih noš vpisana kot najstarejši odkup dne 10.1. 1896 pod inv. št. 7 "avba z zlatim formom in svilenim trakom z rdečimi in zelenimi rožami".²

V zbirki kmečkih vezenin pa je kot prvi vpisan pod inv. št. 320 "krstni prt z rdečimi grozdki in Marijinim monogramom" dne 21.8.1902.³

Zbirka vzorcev klekljanih čipk tvrdke Franc Lapajne iz Idrije je prišla v muzej leta 1908.⁴ Zbirka kvačkanih čipk pa šele leta 1981.⁵

V začetek 20. stoletja sodijo tudi prvi odkupi posameznih kosov južnoslovsanske noše. Med njimi je bila leta 1906 odkupljena tkim. "turska otirača" s pripisom "haremsko tkanje" pod inv. št. 394⁶ in poldrugo desetletje kasneje "opleč iz tankega platna z belo vezenino in predrtinami iz Sunja", ki je bil kupljen dne 31.V.1921 na I. Ljubljanskem velesejmu od Marice Deliđ iz Sunja.⁷

Značilno za tedanja kupljena ali darovana oblačila je, da pomenijo praviloma samo kose ženske in moške noše. Izjemo predstavljata oprava poljanske neveste iz Bele krajine, ki je bila odkupljena leta 1907⁸, in moška ter ženska noša iz Bojancev.⁹ V obdobju po drugi svetovni vojni je bilo odkupljenih več kompletnih ženskih noš in med njimi 29.8.1947 noša iz Bar-kovelj pri Trstu,¹⁰ nadalje zimska, pomladanska in letna noša iz Škednja pri Trstu,¹¹ leta 1948 pa je bila odkupljena tudi kompletna moška noša iz Selške doline.¹²

Kot kažejo podatki v inventarnih knjigah,¹³ pa so tudi še v obdobju po drugi svetovni vojni prevladovali odkupi posamičnih kosov noš ali le deloma kompletnih moških in ženskih noš. Zakaj v obdobju med drugo svetovno vojno povečano predelovanje starejših oblačil je tudi po tej plati osiromašilo zbiranje tovrstnega gradiva.

Podobno velja tudi za tekstilno notranjo opremo. Sledeč estetskemu kriteriju zbiranja je muzej zbiral le dragocenejše in starejše vezene predmete. Tako je bilo vse do sedemdesetih let zanemarjeno zbiranje kompletne tekstilne hišne opreme,¹⁴ podobno se kaže tudi glede kompletnega zbiranja oblačil posameznega človeka.

Prva pridobitev celotne oblačilne in druge tekstilne oprave sodi šele v leto 1976, ko so bila odkupljena vsa oblačila in vsa tekstilna oprema starejše kmetice iz Šentvida pri Stični.¹⁵ Leta 1982 pa je bila pridobljena tudi kompletna ženska in deloma moška noša in notranja tekstilna oprema skupaj z zbirko kvačkanih čipk iz Loč pri Poljčanah¹⁶.

Tekstilni predmeti, med njimi zlasti ženska in moška oblačila ter vezeni kosi hišne opreme, so prihajali v muzej bodisi prek posrednikov,¹⁷ ki so se pečali z zbiranjem in preprodajanjem raznih etnografskih predmetov ali pa so jih najbrže pod vplivom tedanjih "narodobudniških prizadevanj", ki so botrovala tudi zbiranju narodopisnega gmotnega blaga, zbirali tedanji kulturni delavci, med njimi najpogosteje učitelji in duhovniki.

Podatki v prvi inventarni knjigi namreč pričajo, da je veliko kosov belokranjske noše pridobil že leta 1906 za narodopisno zbirko Ivan Šašelj, župnik v Adlešičih,¹⁸ nadalje leta 1907 nadučitelj Janko Lokar v Dobljičih¹⁹ itn.

Med svetovnjima vojnama in zlasti v obdobju po drugi svetovni vojni se kaže že načrtnejše zbiranje in odkupovanje tekstilnih oblačilnih predmetov, vseeno pa še vedno prevladujejo slučajni odkupi. Sistematičnejše zbiranje slovenske, vendar do sedemdesetih let pretežno le kmečke noše, pa je bilo povezano z rednimi skupinskimi (ekipnimi) terenskimi raziskovanji od leta 1948 - 1961, v veliki meri pa tudi z individualnimi raziskovanji in zbiranjem gradiva, povezanega s pripravami za občasne razstave noš in vezenin, ki sledijo po letu 1958.²⁰ Podobno velja tudi za zbirko vezenin, ki se je vsaj do neke mere povečala v zvezi z zbiranjem gradiva za razstavo "Slovenske ljudske vezenine" leta 1961. V sedemdesetih in osemdesetih letih pa tudi v zvezi z že omenjenimi odkupi celotne oblačilne in tekstilne hišne opreme.

V obdobju, ko so dajali prednost zbiranju moške in ženske kmečke noše, zategadelj ni slučaj, da so bili po takratnem estetskem kriteriju odbrani kosi noš in dodatki nošam, med prvimi strokovno obdelanimi predmeti iz zbirk leta 1923 ustanovljenega Etnografskega muzeja v Ljubljani.

Tako je že leta 1926 obdelal Stanko Vurnik, takratni kustos Etnografskega muzeja, slovenske avbe v članku Doneski k studiju slovenske avbe,²¹ leta 1928 pa prav tako v Etnologu slovenske peče.²² Vsebina obeh razprav kaže, da temeljijo avtorjevi izsledki prav na gradivu omenjenih ženskih pokrival iz zbirk Etnografskega muzeja. Z obdelovanjem muzejskih tekstilnih oblačilnih zbirk je nadaljevala Marta Ložarjeva, ki je leta 1944 objavila v Etnologu članek z naslovom Rokavci v slovenskih nošah,²³ leta 1949 pa istotam članek z naslovom Krila, predpasniki in pasovi v slovenskih nošah.²⁴

Zraven ustnega izročila, arhivskega gradiva iz 19. stoletja ter drugih pisanih in rokopisnih virov pa so bile muzejske zbirke slovenske kmečke noše poglavitna podlaga za monografsko obravnavanje kosov kmečke moške

in ženske noše v disertaciji avtorice pričujočega sestavka.²⁵ Delu, ki je izšlo v zelo skrajšanem obsegu leta 1970, pa so priloženi originalni kroji poglavitnih moških in ženskih noš, ki temeljijo izključno na muzejskem gradivu.²⁶

Starejša moška in ženska noša in oblačila polpreteklega obdobja, pa so pomenila tudi poglavitno gradivo za občasne razstave noše v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani in drugih krajih. Kompleti noš ali posamezni kosi oziroma dodatki nošam, vezenine in čipke so bili doslej predstavljeni na naslednjih razstavah:

Peče na Slovenskem, 1959

Vezenine na Slovenskem, 1961

Kmečki nakit, 1965

Slovenska kmečka noša v 19. in prvi polovici 20. stol., 1966

Klekljane čipke, 1970

Slovenska kmečka noša od konca 19. stoletja do danes, 1974

Govorica slovenske kmečke noše, 1981

Zbirka noš, vezenin in čipk je najbolj številna izmed zbirk Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani, saj obsega po vpisih v inventarni knjigi 8572 kosov.

Med njimi šteje zbirka slovenske noše, tj. raznih oblačilnih delov in dodatkov 3455 predmetov, zbirka južnoslovanskih noš okoli 500 kosov, zbirka vezenih in drugih kosov tekstilne hišne opreme 770 kosov, klekljanih čipk je 1839, kvačkanih pa 240. Med navedenim številom slovenskih noš je všteti tudi nad 20 kompletnih ženskih in moških noš, npr. ženska noša iz Barkovelj, Padrič, Škednja, Ziljske doline, Beltinec, Prel oke itn.²⁷

V zbirki slovenskih ženskih noš je najštevilneje zastopana zbirka peč s 500 kosi, nadalje zbirka avb s 136 avbami itn. (gl. tudi tab. 2). V zbirki moških noš pa je največ telovnikov, tj. 56 in pa moških srajc s 54 kosi (gl. tabelo 1). Kot kaže priložena tabela, prav tako sestavljena po vpisih v inventurnih knjigah,²⁸ pa so številneje zastopani tudi drugi deli moških in ženskih noš ter dodatki.

Tabela 1. Slovenskega etnografskega muzeja je nekaj nepredelanih žensk

Olačilni kosi in dodatki		število	predmet
moška	noša		
predmet		število	predmet
hlače		34	avpa
hlače, spodnje		16	plaza
jopič		3	čelnik
klobuk, kapa		24	bežnik
kravata		5	glavnik
suknja, suknjič		19	hlače, spodnje
srajca		54	jalba, jpd.
telovnik		56	jopa
torba		11	kapa, klobuk
žlajfica		29	kotilnaža
Skupaj	251		kamišot
			košum
			krilo s modr.
			krilo, spodnje
			krilo, zgornje
			naroke
			nedrček
			obleka
			ogrnjalica
			optica

Tabela 2

Ženska noša

predmet	število	predmet	število
avba	136	ovratnik-ica	10
bluza	60	peča	500
čelnik	85	plašč	14
dežnik	18	predpasnik	128
glavnik	9	rokavci	134
hlače, spodnje	30	rokavice	13
jalba, ipd.	31	ruta	423
jopa	111	sklepanec	131
kapa, klobuk	34	srajca, spalna	34
kombineža	24	svitek	12
kamižot	15	šal	6
kostum	7	šapelj	3
krilo z modr.	77	šopek	42
krilo, spodnje	71	špenzer	43
krilo, zgornje	66	torbica	15
majica, spodnja	14	trak	89
modrček	86	uhani	26
muf	5	venček	12
naplet	11	zabunec	12
naroke	12	zaponka	35
nedrček	15	zavijačka	51
obleka	72		
ogrinjalka	10	S k u p a j	2752
ogrlica	20		

belo 1). Kot kaže priložena tabela, prav tako sestavljena po vpisih v inventurnih knjigah, pa so številneje zastopani tudi drugi deli moških in ženskih noš ter dodatki.

V depojih Slovenskega etnografskega muzeja je še nekaj neopredeljenih kosov oziroma dodatkov k nošam.

Iz vpisov v inventarnih knjigah ni natančneje navedeno, ali sodijo k moški ali ženski noši. Zato so na naslednji tabeli tudi skupno navedeni:

Tabela 3

Moška in ženska noša	
Predmet	Število
Čevlji	79
Kožuh	28
Nogavice	76
Pas	60
Plastron	10
Prstan	26
Robec	23
S k u p a j	302

Po osvoboditvi je Etnografski muzej v Ljubljani prevzel od Narodnega muzeja tudi 1614 predmetov iz takoimenovane Grebenčeve zbirke. Med njimi je nad 300 različnih kosov ženske in moške noše ter notranje opreme, na štirih kartonih so pripeti še različni gumbi, njihovo skupno število je 1206 kosov.

V zbirki tekstilne hišne opreme in nekaterih drugih tekstilnih predmetov je najštevilnejša zbirka prtov, sledijo ji prevleke za blazine in drugi kosi notranje hišne opreme, kar nazorneje kaže priložena tabela.

Tabela 4

Tekstilna hišna oprema	
Predmet	Število
Blazina	13
Brisača	109
Odeja	19
Pernica	3
Pregrinjalo, posteljno	22
Prevleka za blazino	146
Prevleka za odejo	11
Prt	300
Rjuha	42
Servieta	4
Vajenica, vzorčnik ipd.	80
Zavesa	21
Skupaj	770

V okvir tekstilne zbirke sodi tudi zbirka klekljanih in kvačkanih čipk s številnimi vzorci in prav tako zbirka modelov za modrotisk ter vzorcev "papiercev" za klekljane čipke (tabela 5).

Tabela 5 Tematska zastopanost oblačil in tekstilnih hišne opreme, kot kažejo ...

Čipke in modeli za modrotisk	
Predmet	Število
Čipka, klekljana	1839
Čipka, kvačkana	240
Model za modrotisk	178
Vzorci "papirci"	234
Skupaj	2491

Končno naj navedemo, da je zraven navedenih predmetov po eden do trije kosi najrazličnejših tekstilnih predmetov, okrog 150 po številu, med njimi na primer: nočna čepica, otroška kapica, krstna odejica, gamaše, steznik, pahljača, denarnica, lasulja, svetinjica, verižica, kombinezon, ženske kopanke, očala, pištola, podveza, servieta S. Gregorčiča, slinček itn.

Avba	-	-	22	25	-	3	-	-	1	1	84	136
Bluza	3	9	3	1	3	-	-	1	3	37	-	60
Čelnik	3	18	2	-	-	-	-	-	-	-	62	85
Dežnik	1	-	9	-	-	-	-	-	-	2	6	18
Glavnik	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7	9
Hlače	1	3	1	-	4	1	-	-	2	17	1	30
Halja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
Jalba, ipd.	26	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	31
Jopa	1	22	21	1	7	4	-	-	1	40	14	111
Kapa, klobuk	-	-	-	5	-	-	-	-	-	29	-	34
Kamizot	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	15
Kombineza	-	2	1	-	-	-	-	-	-	21	-	24

Tematska zastopanost oblačil in tekstilne hišne opreme, kot kažejo tudi predhodne tabele (št. 1 - 3), je takorekoč popolna. Pokrajinski izvor predmetov in še posebej izvor predmetov glede na družbeni položaj pa je močno enostranski.

Pregled zbirke moških in ženskih noš kaže, da so tematsko vsaj s po nekaj kosi zastopani vsi deli moške in ženske noše ter njeni dodatki (gl. tab. 1, 2), podobno velja tudi za vezenine in drugo hišno tekstilno opremo (tab. 4). Razbor predmetov glede na zemljepisni in družbeni izvor pa je močno pomanjkljiv oziroma enostranski.

Določneje: v zbirki moških in ženskih noš prevladujejo za starejše obdobje (približno do 1. svetovne vojne) oblačilni kosi z Gorenjskega, za mlajše obdobje pa s Štajerskega. V skladu s tedanjim načinom inventariziranja pa je provenienca starejših predmetov večinoma neznan, četudi jih lahko na podlagi primerjalnega gradiva uvrščamo v širše, največkrat alpsko območje. Enako velja za tekstilno hišno opremo, kjer prevladujejo predmeti z Gorenjskega, Štajerskega in Dolenjskega, kar prav tako kot za noše prikazuje naslednja tabela 6.

Vajenica, vzorčnik ipd.	80
Zavesa	21
Skupaj	770

V okvir tekstilne zbirke sodi tudi zbirka klekijanih in kvačkanih čipk s številnimi vzorci in prav tako zbirka modelov za modrotisk ter vzorcev "papiercev" za klekijane čipke (tabela 5).

Tabela 6

Število oblačil in drugih tekstilnih predmetov po pokrajinah (povzeto po vpisih v inventarnih knjigah)

Predmet	Bela krajina	Dolenjsko	Gorenjsko	Koroško	Ljubljana	Lj. okolica	Notranjsko	Prekmurje	Primorsko	Štajersko	Neznano	Skupaj
Hlače	11	-	8	2	1	-	-	1	3	4	4	34
Hlače, spodnje	-	-	-	-	8	-	-	-	-	8	-	16
Jopič	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	3
Klobuk, kapa	1	2	5	4	1	1	-	2	2	3	3	24
Suknja, suknjič	2	1	7	1	-	-	-	-	3	2	3	19
Srajca	6	2	5	2	4	-	1	-	1	24	9	54
Telovnik	3	1	16	2	8	3	-	-	1	1	21	56
Torba	1	1	1	-	2	-	-	-	-	3	3	11
Žlajfica	-	2	4	3	-	-	-	-	-	-	20	29
Avba	-	-	22	25	-	3	-	-	1	1	84	136
Bluza	3	9	3	1	3	-	-	1	3	37	-	60
Čelnik	3	18	2	-	-	-	-	-	-	-	62	85
Dežnik	1	-	9	-	-	-	-	-	-	2	6	18
Glavnik	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7	9
Hlače	1	3	1	-	4	1	-	-	2	17	1	30
Halja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
Jalba, ipd.	26	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	31
Jopa	1	22	21	1	7	4	-	-	1	40	14	111
Kapa, klobuk	-	-	-	5	-	-	-	-	-	29	-	34
Kamižot	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	15
Kombineža	-	2	1	-	-	-	-	-	-	21	-	24

Predmet	Bela krajina	Dolenjsko	Gorenjsko	Koroško	Ljubljana	Lj. - okolica	Notranjsko	Prekmurje	Primorsko	Štajersko	Neznano	Skupaj
Kostum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7
Krilo z modrcem	5	-	36	3	1	1	-	-	6	4	21	77
Krilo, spodnje	5	-	7	4	4	2	-	-	8	-	41	71
Krilo, zgornje	9	8	7	-	1	-	-	3	3	28	7	66
Majica, spodnja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	14
Modrček (h krilu)	-	1	19	1	-	3	1	1	-	-	60	86
Muf	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	5
Naplet	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	11
Naroke	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Nedrček	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	15
Obleka	-	4	11	1	4	-	3	-	11	34	4	72
Ogrinjalka	-	3	2	-	-	-	-	-	1	2	2	10
Ogrlica	8	-	-	-	-	2	-	-	1	1	8	20
Ovratnik, -ica	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	6	10
Peča	94	25	113	1	11	14	15	-	61	16	150	500
Plašč	2	1	-	-	2	-	-	-	2	7	-	14
Predpasnik	14	9	23	2	3	4	4	2	14	19	34	128
Rokavci	28	5	31	4	1	6	-	-	16	6	37	134
Rokavice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	13
Ruta	9	56	51	4	6	10	7	1	18	29	232	423
Sklepanec	-	2	16	-	2	-	-	-	-	6	105	131
Srajca, spalna	-	3	11	-	4	-	1	-	3	-	12	34
Svitek	-	1	1	-	2	-	1	-	4	-	3	12
Šal	-	1	-	-	-	-	-	-	4	1	-	6
Šapelj	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Šopek	1	-	3	-	-	-	-	-	1	27	10	42

Predmet	Bela krajina	Dolenjsko	Gorenjsko	Koroško	Ljubljana	Lj. okolica	Notranjsko	Prekmurje	Primorsko	Štajersko	Neznano	Skupaj
Spenzer	-	3	9	3	-	2	-	-	1	3	22	43
Trobica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	15
Trak	13	1	25	-	1	4	-	-	4	5	36	89
Uhani	-	1	3	-	-	3	3	4	2	6	4	26
Venček	1	2	-	1	-	-	-	-	-	8	-	12
Zabunec	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	12
Z aponka	9	2	-	-	2	4	-	1	-	4	13	35
Zavijačka	-	-	21	-	3	2	-	1	-	-	24	51
Čevlji	9	7	11	5	4	1	-	1	-	34	7	79
Kožuh	2	-	15	-	-	-	3	-	1	1	6	28
Nogavice	2	4	7	3	1	1	-	1	10	36	11	76
Pas	33	-	7	3	-	-	-	-	1	3	13	60
Plastron	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	6	10
Prstan	-	3	-	-	-	-	-	2	2	4	15	26
Robec, žepni	-	3	-	-	-	-	-	-	-	20	-	23
Blazina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	13
Brisača	41	9	4	-	6	1	2	5	-	14	27	109
Čipke, klekljane	-	-	82	-	1	-	-	-	1756	-	-	1839
Čipke, kvačkane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	240	-	240
Odeja	-	3	1	-	3	-	1	-	-	8	3	19
Pernica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Pregrinjalo post.	-	2	2	-	2	3	1	-	1	11	-	22
Prevleka za blaz.	2	15	11	2	-	-	-	-	4	42	70	146
Prevleka za odejo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	11
Prt (namizni, velikonočni, stenski itd.)	4	25	25	-	17	6	-	-	7	42	174	300

Prav tako je zbirka klekljanih čipk pretežno zastopana z vzorci oziroma izdelki čipk po vzorcih tvrdke Franc in Dragotin Lapajne iz Idrije, kvačkanih pa z vzorci Elze Kuharjeve iz Loč pri Poljčanah, četudi vemo, da je bilo območje klekljanja in predvsem kvačkanja veliko širše. Tematsko in zemljepisno je močno pomanjkljiva tudi zbirka moške in ženske južnoslovanske noše, zakaj vse do odločitve, da zbirke ne bomo več dopolnjevali, so predmeti prav tako večinoma le naključno prihajali v muzej in tako kot slovenski, odbrani le po estetskem kriteriju. Povedano še posebej potrjujejo vsi predmeti iz tkim. Švegel - Sancinove zbirke, ki jo je odkupil muzej leta 1964³⁰.

Vse do sedemdesetih let so tekstilni predmeti z nekaj izjemami povsem neopredeljeni glede na družbeni izvor.

Starejši, večinoma s kmetij izvirajoči predmeti tekstilne zbirke, sodijo pretežno v 19. in le izjemoma v 18. ali 17. stoletje. Mlajši, kjer so zraven kmečkih oblačil in vezenin zastopani tudi tekstilni predmeti drugih slojev (npr. rudarjev, bajtarjev, mestnih prebivalcev), pa sodijo pretežno v obdobje med svetovnjima vojnama.

Med podatki o predmetih vse do konca druge svetovne vojne le izjemoma zasledimo natančno ali približno datirane predmete. Letnico izdelave imajo nekateri sklepanci, npr. 1763 (inv. št. 255), 1780 (inv. št. 264), velikonočni prti, npr. 1848 (inv. št. 914) in moški kožuh z Gorenjskega, ki ima uvezeno letnico 1881 (muzejska zbirka v Žitari vasi). Pri drugih predmetih starejše tekstilne zbirke pa so verjetno po zatrjevanju prodajalcev ali predvidevanju kustosa, ki je predmet inventariziral, pripisane približne letnice, npr. "krilo z modrcem, Vodice, 1830" (inv. št. 139), "telovnik, Holmec, 1806" (inv. št. 98) in "telovnik, Vodice, 1848" (inv. št. 99).

Pri večini predmetov, ki so jih muzejski sodelavci zbrali v obdobju po osvoboditvi, pa so praviloma vpisani tudi podatki o približni starosti predmeta. Vendar se kaže, da bi bilo vsaj pri nekaterih predmetih zatrjevanje domačinov o starosti predmeta potrebno jemati s pridržkom.

Predmeti starejše in mlajše tekstilne zbirke omogočajo stalno in občasne postavitve kmečke in mestne noše (npr. v Ljubljani) nadalje vezene hišne opreme ter klekljanih in kvačkanih čipk. V okviru vsake zbirke pa je vrsta predmetov, ki pomenijo po vsebinski, tehnološki in estetski strani še posebno muzejsko vrednost. Med njimi npr. že navedeni sklepanci in prti z letnicami, avbe z zlatovezenimi čelniki, peče in kompleti ženske ter moške noše (npr. iz Škednja, Barkovelj, Roža, Ziljske doline itn.). Prav tako je zbirka klekljanih in v zadnjem času pridobljena zbirka kvačkanih čipk kot celota velikega pomena za proučevanje in prikazovanje zadevne hišne delavnosti in obrti na Slovenskem.

Na podlagi sistematičnega pregleda tekstilne zbirke noš, vezenin in čipk bi kazalo v prihodnje usmerjati zbirko takole:

1. poskrbeti, da bi bili vsi, večinoma že na inventarnih kartonih inventarizirani in fotografirani predmeti tudi primerno deponirani. Zakaj razen ženskih kril z modrcem, avb, telovnikov in sklepancev so vsi drugi tekstilni predmeti neprimerno in z izjemo čipk tudi nepregledno deponirani.
2. zbirati le tiste tekstilne predmete starejšega datuma, ki lahko dopolnijo že obstoječo zbirko glede na krajevni in družbeni izvor.
3. sistematičneje zbirati otroško nošo starejšega in mlajšega obdobja.
4. nadaljevati z zbiranjem moških in ženskih oblačil mlajšega obdobja, ki bi morala praviloma obsegati kompletno garderobo predstavnikov posameznih družbenih skupin.

OPOMBE

- 1 Inventarna knjiga I
- 2 Inventarna knjiga I, str. 1
- 3 Inventarna knjiga I, str. 46
- 4 Približno v istem času je muzej pridobil tudi zbirko 23 vzorcev idrijskih čipk z napisom Spitzenmuster aus Idria vom Jahre 1839. Inv. knj. I, inv. št. 499
- 5 Inventarna knjiga XVIII, inv. št. 15356/431 - 671
- 6 Inventarna knjiga I, str. 57
- 7 Inventarna knjiga I, inv. št. 410, str. 59
- 8 Inventarna knjiga I, inv. št. 65 - 84
- 9 Inventarna knjiga I, inv. št. 46 - 55 in inv. št. 57 - 64
- 10 Inventarna knjiga IV, inv. št. 5900 - 5906
- 11 Inventarna knjiga IV, inv. št. 5943 - 5970
- 12 Inventarna knjiga IV, inv. št. 6152 - 6156
- 13 Primerjaj podatke v inventarnih knjigah IV, V
- 14 Knjiga prihodov muzejskih predmetov 1965 - 1976, vpis pod t. št. 11, z dne 10.9.1976
- 15 Isto
- 16 Inventarna knjiga XVIII, inv. št. 15356/1 - 671
- 17 Inventarna knjiga I, inv. št. 39, str. 6 in št. 73, str. 11 itn.
- 18 Na primer: inventarna knjiga I, št. 13, str. 2 in št. 65, str. 10
- 19 Na primer: inventarna knjiga I, št. 56, str. 8 itn.
- 20 Med njimi najprej Peča na Slovenskem leta 1959 in druge razstave (gl. str.4.).

- 21 Stanko Vurnik, Doneski k studiju slovenske avbe, E I, 1926, str. 1 - 35
- 22 Slovenska peča, E II, 1928, str. 1 - 25
- 23 Marta Ložar, Rokavci v slovenskih nošah, E XVII, 1944, str. 63 - 81
- 24 Marta Ložar, Krila, predpasniki in pasovi v slovenskih ljudskih nošah, SE II, 1949, str. 54 - 67
- 25 Marija Makarovič, Slovenska ljudska noša, doktorska disertacija, rokopis, 1963
- 26 Marija Makarovič, Slovenska ljudska noša, Ljubljana 1971
- 27 Pri večini ženskih in moških noš manjkajo obuvala
- 28 Vpisi so povzeti po inventarnih knjigah št. I - XVIII
- 29 Primerjaj: Marija Makarovič, O Grebenčevi zbirki v etnografskem muzeju v Ljubljani, Slovenski etnograf XV, 1962, str. 243 - 252.
- 30 Knjiga prihodov, Etnografski muzej 1945 - 1965, vpisano pod t.št. 36, z dne 25. VIII, 1964, str. 217.